Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ТРАВНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 4, 1955. No. 84. VOL. LXII.

П'ЯТНАДЦЯТЬ МІЛЬЙОНІВ АМЕР. РОБІТНИКІВ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ ПІД ОДНИМ ПРАПОРОМ

Вашингтон. — Провідники двох найбільших американських робітничих спілок: Американської Федерації Праці і Конґресу Індустрійних Організацій погодилися на скоординоване керування обидвома велетенськими організаціями, що разом нараховують 15 мільйонів членів. Основи, шляхи і методи об'єднання встановлені в окремій конституції, випрацьованій теперішніми проводами обидвох організацій. Формальне оконечне прийняття чартеру і злиття обидвох спілок відбудеться на початку грудня ц. р. в Ню Йорку. Комісія, що випрацювала конституцію, проголосила з цього приводу таке повідомлення: „Конституція визнає рівне становище ремісничих (цехових) й індустрійних спілок. Вона встановляє політику „замкнених дверей" для спілок контрольованих або кермованих комуністами чи іншими тоталітаристами. Вона обстоює демократичне спілчанство. Конституція визнає, що всі робітники, без огляду на їх расу, колір, віровизнання і національне походження, мають право користати з вигід трейд-юніонізму". В дальшому конституція говорить про вдержування об'єднаної робітничої організації вільної від корупції і тоталітаризму і передбачає негайні й успішні заходи проти робітничих спілок, які не додержуються етичних і моральних принципів. Конституція, до якої введено все щонайкраще з конституцій обидвох спілок АФП і КІО, є фундаментальним чартером для демократичної в основах і цілях федерації праці. Наприкінці повідомлення висловлюється віру, що в цій конституції зреалізовані сподівання й інтереси чоловіків і жінок робітничого світу і всіх громадян великої американської нації. Конвенції обидвох спілок в справі прийняття нової спільної конституції відбудуться з початком грудня ц. р. в Ню Йорку. Покищо немає тільки ще згоди щодо назви: Американська Федерація Праці бажала б зберегти свою назву, провідники Конґресу Індустрійних Організацій пропонують „об'єднану" назву: „Американський Конґрес Праці".

Айзенгавер за участь ЗДА в Міжнародній Фінансовій Корпорації

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер звернувся до Конґресу з просьбою, щоб прийняв закон про участь цієї країни в новій Міжнародній Фінансовій Корпорації. Ця участь ЗДА в цій новій міжнародній аґенції, яка тісно співпрацюватиме з Міжнародним Банком для відбудови й розвитку, має „вможливити відплив приватних американських інвестиційних фондів закордон". В окремому зверненні до Конґресу президент заявив, що згідно з пляном ЗДА мали б брати участь в цій новій міжнародній установі сумою 35,168,000 долярів, а її основний капітал виносив би 100 мільйонів долярів. Міжнародна Фінансова Корпорація мала б своїми фондами помагати розбудовувати промислові станиці в тих країнах, які будуть її членами. Державні фонди, на думку президента, не можуть і не повинні бути основою капіталів для міжнародних інвестицій, бо це має виконати приватний капітал. Окремі уряди, які будуть членами Міжнародної Фінансової Корпорації, не будуть ґарантувати інвестицій цієї організації.

Дорадчий Комітет проти державної контролі над розподілом вакцини Солка

Вашинґтон. — Крайовий Дорадчий Комітет для справ вакцини д-ра Солка одноголосно вирішив, щоб не було федеральної контролі над розподілом котролі цієї протиполіової вакцини. Контролею над продажем і розподілом цієї вакцини займатимуться самоуправні та приватні чинники. Про таке рішення цього комітету повідомив його голова д-р Честер А. Кіфер після засідання, яке відбулося в приміщенні департаменту здоров'я, виховання і добродійности. Це рішення комітету має йти на затвердження до президента Айзенгавера. Секретар департаменту здоров'я пані Овіта К. Гоббі прочитала заяву, в якій стверджує, що вона воліла б, щоб була федеральна контроля над розподілом вакцини. Вона має предложити цю справу на нараді губернаторів, і якщо губернатори заявляться за державною контролею, то секретарка здоров'я предложить цю справу до вирішення президентові. Також на Капітолі чути голоси за тим, щоб була федеральна контроля над розподілом вакцини д-ра Солка.

В АМЕРИЦІ

● **Цього року** є стільки вільних місць праці для студентів, які закінчили каледжі й університети, що всі абсольвенти негайно будуть затруднені і ще забракне кандидатів. Пересічна місячна платня новоанґажованих абсольвентів університету становить 400 долярів, але деякі фірми пропонують навіть 500.

● **Приватна секретарка** пані президентової повідомила, що перша пані цієї країни не братиме участи в товариському житті цього тижня, бо її лікар, генерал-майор Говард М. Снайдер, заборонив їй це тому, що вона потребує відпочинку після перебутої ґрипи.

● **15-місячний Джералд Меєрс**, коли його тета вийшла на кілька мінут до сусідньої кімнати, випав через вікно з п'ятого поверху в Ню Йорку. Упав він на подушку, яка вилетіла із вікна разом з ним і на його тілі не видно було слідів ушкодження. Але в шпиталі ствердили, що хлопчик знаходиться в критичному стані.

● **Робітник Вільям Ф. Бюркле** працював 70 років і 11 місяців у фабриці машин до шиття „Зінґера" в Елизабеті, Ню Джерзі. Він тепер має 87 років і до ЗДА прибув 1883 року з Баварії. Компанія „Зінґер" влаштувала на його честь обід. На емеритурі Бюркле буде плекати троянди.

● **Хоч багато хто нарікає на молодь, але не вся вона зла.** Три 15-річні хлопці в Мессипіква Парку, Лонґ Айленд, йшли попри банк. Один з них пожартував, що треба б, мовляв, взяти з банку дещо грошей на соду. Потиснувши банкові двері, вони побачили, що банк незамкнений, і негайно повідомили про це поліцію. Всі три хлопці дістали грошову нагороду і признання на письмі за чесність.

● **Двайадцять американських ветеранів** дістали з державного департаменту дозвіл виїхати до Москви, щоб 9 травня бути присутніми на урочистому відзначенні 10-річчя об'єднання американських і совєтських військ на Ельбі в Німеччині.

● **Губернатор Нюйоркського стейту Аверелл Гарріман** поставив „вето" проти ухваленого стейтовою Леґіслятурою закону, щоб шкільні діти кожного дня вітали державний прапор ЗДА. Він заявив, що хоч мотиви цього закону високопатріотичні, але щоденне повторювання приречення на вірність прапорові могло б зробити це приречення „буденним", і спричинилося б до „втрати гідности" цього приречення.

УКК І ЗУАДК ВЕДУТЬ ІНТЕНСИВНУ АКЦІЮ ДЛЯ ОБОРОНИ ВТІКАЧІВ В АВСТРІЇ

ДЛЯ ДОПОМОГОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЖЕ ПРИПИНЕНО КОРИСТУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЮ ПОШТОЮ ДО АВСТРІЇ

Ню Йорк. — З хвилею, як тільки виникла небезпека для втікачів та переміщених осіб на терені Австрії у зв'язку з передбачуваним договором про суверенність тієї країни, наші центральні організації, Український Конґресовий Комітет та Злучений Український Американський Допомоговий Комітет ведуть інтенсивну акцію в справі відповідної опіки та оборони загрожених в Австрії втікачів. У тій справі відбулись спільні наради представників УКК і ЗУАДК минулої п'ятниці, 29 квітня, та минулого понеділка, 2-го травня. На нарадах вирішено поробити ряд конкретних заходів у тій справі, що своєчасно будуть подані до загального відома. Рівночасно з канцелярії ЗУАДКомітету у Филаделфії повідомляють, що для добровільних допомогових аґенцій, в тому і для ЗУАДКомітету, вже здержано користування вигодами військової пошти (АРО). У зв'язку з цим ЗУАДК звертається цією дорогою до всіх тих осіб, які дістали його наліпки на пересилки військовою поштою до Австрії (АРО-168), не вживати більше ані тих наліпок ані тієї пошти взагалі, бо посилки на ту адресу вже не будуть доручувані та повертатимуться до тих, хто їх висилає. Допомогові посилки до Австрії можуть бути пересилані тепер уже тільки безпосередньо на адреси тих осіб чи організацій, для яких вони призначені.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ДОВГИЙ ДОБРОБУТ

Вашинґтон. — На зборах Торговельної Палати ЗДА промовляв президент Айзенгавер та численні представники господарського світу цієї країни, і всі вони передбачали довгий період добробуту в ЗДА. Президент був головним промовцем і заявив, що остаточна перемога над світовим комунізмом буде запевнена, коли ЗДА поширять свої американські ідеали на цілий вільний світ. На цих зборах були присутні 3,500 представників різних підприємств, які гаряче привітали цю заяву президента Айзенгавера, в якій він зумовив добробут в цій країні з добробутом у світі. Президент у своїй промові домагався ухвалення Конґресом законопроєкту про взаємну торгівлю з закордоном, над якою тепер нараджується Сенат, і яку вже прийняла Палата Репрезентантів. Президент згадував про те, що комуністи хочуть і змагають до того, щоб знищити демократичний спосіб життя в цій країні, і сказав: „Коли ми застосуємо між нашими приятелями в світі ті самі засади думання про співпрацю, пошану загальних вартостей та про торгівлю, якими ми керуємося в себе вдома, то ми певні того, що переможемо комунізм, так як ми певні того, що тут всі находимося в цій залі". Президент казав, що наші змагання до світового миру основуються на справедливості, гідності і пошані до інших народів, і тому ми мусимо продовжувати утримувати наш добробут в цій країні. Інші представники господарського світу заявляли, що тепер неможлива депресія в цій країні. Представник автової фірми „Крайслер Корпорації" Лестер Л. Колберт казав, що через 20 років багато американських родин не вдоволятиметься одним автом, тільки в 1975 році схочуть мати два або і три авта, і що тоді автова продукція не зможе навіть задоволити всіх своєю продукцією авт. В 1975 ЗДА, на думку Колберта, матимуть 221 мільйон мешканців, а число робітничих сил не буде збільшуватися в тій самій пропорції, бо вже зазначується деяка знижка в числі нових народжень. Колберт твердив також, що 1955 рік може бути найкращий рік в автовій продукції. Він говорив про те, що продукція атомової енерґії для мирних цілей переходить в приватні руки, і що незабаром людство змусить служити собі і соняшну енерґію.

ЦЕСУС НА КОНҐРЕСІ ФРАНЦУЗЬКИХ СТУДЕНТІВ

В днях 12-18 квітня відбувся в Ніцці 44-ий Конґрес Національного Союзу Французьких Студентів (УНЕФ), на який і цього року був запрошений ЦЕСУС. На конґрес прибули також представники студентських союзів ЗДА, Німеччини, Канади, Зари, Великої Британії, Люксембурґу, Італії, Еспанії, Юґославії, Бельгії, Індії, адміністративний секретар Координаційного Секретаріяту Національних Студентських Союзів (КОСЕК), делеґати з-поза залізної занавіси: з Чехословаччини, Румунії, Мадярщини, Польщі і генеральний секретар (комуністичного) Міжнародного Студентського Союзу (МСС). Совєтська делеґація мала також приїхати, але не одержала французьких віз. ЦЕСУС репрезентував керівник Відділу Міжнародних Зв'язків п. Всеволод С. Мардак, який приїхав до Ніцци з Стокгольму після відбуття відвідин скандинавських національних студентських союзів. Всі закордонні представники, в тому і делеґат ЦЕСУС-у, склали привіти конґресові. Їх численність зробила з конґресу УНЕФ-у неофіційну міжнародну зустріч студентських лідерів, що дозволило вести півофіційні розмови на різні теми міжнародної студентської співпраці. Присутність представників з одного й із другого боку залізної занавіси дала можливість з'ясувати деякі аспекти взаємин між цими двома студентськими бльоками. Тактична офензива МСС-у роз'єднати західні союзи пропозицією відбуття спільної конференції з КОСЕК-ом в справі т. зв. практичної співпраці між західньою студентською централею і студентським комінформом і спроба переконати конґрес УНЕФ-у про доцільність технічних контактів й участи в імпрезах МСС-у французьких студентів, комуністичним представникам не повелося. Одним з важливіших рішень конґресу було прийняття пляну білятеральних відвідин студентських делеґацій між Францією з одного боку і Совєтським Союзом, Мадярщиною, Чехословаччиною, Польщею й Румунією з другого боку. Ці виміни не переходитимуть через посередництво МСС-у — тому, що конґрес УНЕФ-у рішив не відновляти взаємин з цією комуністичною централею, щоб таким посередництвом не служити большевицькій пропаґанді МСС-у. Виміни делеґацій відбуватимуться в безпосередніх контактах з відповідними студентськими організаціями даних країн з-поза залізної занавіси. Для вдержання об'єктивности конґрес приняв також проєкт частіших і більших вимін студентських груп між Францією і ЗДА. Здійснення всіх цих проєктів залежатиме від кредитів, які УНЕФ сподівається дістати від французького уряду.

Активна участь делеґата ЦЕСУС-у на цім конґресі не лише підсилила дружні взаємини ЦЕСУС-у з новими французькими студентськими лідерами, але й була надзвичайно корисною нагодою закріпити міжнародну позицію ЦЕСУС-у і підготовити дальшу участь ЦЕСУС-у в міжнароднім студентськім житті.

СОТНІ ДАЛЬШИХ ВБИТИХ У ГРОМАДЯНСЬКІЙ ВІЙНІ В ПІВД. В'ЄТНАМІ

ПІДДЕРЖУВАНИЙ АМЕРИКОЮ ПРЕМ'ЄР ВИЙШОВ ПЕРЕМОЖЦЕМ У БОРОТЬБІ ЗА ВЛАДУ.

Сайґон. — Прем'єр Півд. В'єтнаму Нґо Дінг Дієм і три найбільш відомі в'єтнамські генерали вислали голові держави, Бао Даі, який перебуває від часу Женевської конференції постійно на французькій Рівієрі, депешу з домаганням відкликати попереднє призначення генерала Нґуєна Ван Ві головним командувачем в'єтнамських збройних сил, і з пересторогою, що після уряду Нґо Дієма може прийти тільки уряд „призначений волею народу". Ген. Нґуєн Ван Ві, що був інспектором південно-в'єтнамської армії, але піддержував голову держави проти прем'єра, після невдатної спроби перейняти всю владу в свої руки — втік із Сайґону. Прем'єр скликав великі політичні збори з столиці і всіх провінцій краю, по три особи з 39 провінцій. Ті збори мають відбутись вже в найближчий четвер. Дуже можливо — пишуть коментатори тих подій — що ті збори проголосять скинення голови держави Бао Даі, колишнього імператора Аннаму, тепер одної з провінцій В'єтнаму, який — пішовши цілком на службу Франції — втратив свою колишню популярність, а виступивши в останній розгрі за владу виразно по стороні збунтованих сект із їх „приватними" арміями проти прем'єра Нґо Дієма, викликав проти себе обурення вірних прем'єрові кіл. До Бао Даі відлетів до Франції особистий відпоручник прем'єра. Сам Бао Даі, запевняючи, що він завжди давав повну підтримку прем'єрові і не настоюючи більше, щоб той прибув до нього на нараду, заявив, що він повернеться до В'єтнаму, як „виясниться ситуація". Згідно з опінією Бао Даі, т. зв. революційний комітет, який складається з 33 осіб і який проголосив скинення його, голови держави Бао Даі в останню суботу, представляє лише „незначну меншість". Прем'єр співпрацює з отим революційним комітетом, але не підпорядковується йому і — згідно з його заявою — „розглядає" становище революційного комітету щодо позбавлення влади голови держави.

Ключ до ситуації, як повідомляє преса, знаходиться в руках американського генерала Коллінса. Негайно після свого повороту з Вашинґтону, ген. Коллінс відбув поверх одногодинну нараду з прем'єром Нґо Діємом. Цей останній буцімто не хотів дістати запевнення від ген. Коллінса, що ЗДА будуть підтримувати його також тоді, коли буде скинений Бао Даі. Ген. Коллінс буцімто запевнив прем'єра, що ЗДА підтримують його, як леґального прем'єра, але поза тим не дав йому ніякої дальшої обіцянки. Американський уряд, пишуть газети, рахується з фактом, що Бао Даі зберігає своє становище голови В'єтнаму на підставі договору з Францією.

Тим часом громадянська війна триває далі, в тому розумінні, що державна армія веде дальший наступ проти збунтованих вояків секти Діен Ксуєну. Цим разом бої велися на передмістях Сайґону і найбільш потерпіло тамошнє населення. До попередніх кількох сот убитих і коло тисячі ранених долучились дальші сотні погинулих військових і цивільних осіб. Всі лікарні, санаторії і школи переповнені раненими. Тисячі людей знову опинились без даху над головою, бо у висліді боїв на окраїнах міста постали великі пожежі. Французи стягнули дальші війська до Сайґону, лякаючись за безпеку европейської колонії у зв'язку зі зростом націоналістичних настроїв автохтонів.

Доллес проти поправки Брікера

Вашинґтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес зізнавав перед Сенатською Правничою Підкомісією і заявив, що поправка сенатора Джана В. Брікера про обмеження „влади президента ЗДА заключати договори з закордонними державами зробила би президента нездібним вести закордонну політику". Доллес повторив думку президента Айзенгавера, що уряд погодиться на таку поправку до Конституції, яка ще раз стверджувала б, що президент не зможе заключити такого договору з закордонною державою, який суперечив би американській Конституції. Але Доллес заявив, що на його думку, непотрібно навіть цієї поправки, яку міг би прийняти президент Айзенгавер. Доллес приєднався до думки демократичного сенатора Естеса Кіфовера, який обстоює думку, що не треба обмежувати президента жадною новою поправкою до Конституції. На думку Доллеса з правничого становища не треба жадної поправки, хіба тільки з політичного становища.

ПРЕМ'ЄР СІЯМУ В З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Прем'єр Сіяму (Таї) маршал Пібул Сонґґрам прибув до З'єдинених Держав Америки з офіційними відвідинами, на запрошення президента Айзенгавера. Він прибув до Вашинґтону із своєю дружиною і вітав його на летовищі віцепрезидент Ніксон та державний секретар Доллес. На фото: прем'єр Сонґґрам вітається у Вашинґтоні з американським амбасадором до Сіяму Джаном Пюріфоєм.

4 АМБАСАДОРИ УЗГІДНЮЮТЬ ТЕКСТ ДЕРЖАВНОГО ДОГОВОРУ ПРО АВСТРІЮ

У ВІДНІ РОЗПОЧАЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ АМБАСАДОРІВ ДЛЯ ПІДГОТОВИ ПОВНОЇ СУВЕРЕННОСТИ АВСТРІЇ

Відень. — Амбасадори чотирьох великодержав, під проводом американського репрезентанта, розпочали наради над устійненням тексту так званого „штаатсфертраґу", який закінчив би стан військової окупації Австрії, признав би їй повну суверенність, скасував теперішні 4 окупаційні зони й очистив австрійську територію з усіх чужих військ. У нарадах приймає участь також австрійський міністер закордонних справ інж. Фіґель. В офіційному комунікаті говориться тільки про те, що „осягнено добрий поступ". Перше засідання тривало 4 години. Хоч приявні зобов'язались не говорити нічого поза те, що сказано в офіційному повідомленні, проте часописи повідомили, що на тому першому засіданні з 59 статтей договору, складених уже раніше, передискутовано й вирішено перших 15, себто якраз одну четвертину. Між тими першими статтями є м. ін. заборона давати австрійське громадянство німцям, які належали до нацистської партії, — а ті німці, колишні нацисти, які вже дістали австрійське громадянство, мають бути позбавлені його. Не вільно буде теж впускати до Австрії німців на довше перебування, як тільки в торговельних цілях. Інша стаття обов'язує австрійський уряд арештувати тих, які оскаржені у воєнних злочинах, або співпраці з ворогом під час війни. Всі ті статті є гостро критиковані частиною австрійської преси, яка вказує на факт, що риґористичне виконування їх під натиском Совєтів зруйнує екзистенцію багатьох німецьких родин, які вже цілком ввійшли в австрійський ґрунт. Американська преса зазначує, що напевне палку дискусію викличе 16 стаття, яка говорить про репатріяцію втікачів з-поза залізної завіси.

Однак назагал американська й уся австрійська преса передбачає швидке й позитивне закінчення конференції амбасадорів, так, щоб після закінчення конференції Радч НАТО в Парижі, яка починається в найближчому тижні, три міністри західніх великодержав могли прибути до Відня й стрінувшись там із Молотовим — могли підписати державний договір про Австрію. Хоч ЗДА не є захоплені тим договором — коментує американська преса — бо він позбавляє військове командування збройних сил НАТО свобідно користуватись найпростішою лінією сполуки між Німеччиною й Італією через Бреннерський просмик та відбирає значення північно-італійським американським базам для зв'язку з Німеччиною і Францією, проте ЗДА підпишуть той договір, що його бажає собі Австрія, яка таким чином відзискає свою державну суверенність.

Захід запропонує Москві конференцію про Німеччину

Лондон. — Репрезентанти трьох західніх великодержав разом із представником Західньої Німеччини склали текст ноти до СССР з пропозицією відбути спільну конференцію в справі об'єднання Німеччини. Текст тієї ноти буде предметом обмірковування трьох західніх міністрів закордонних справ в найближчу неділю, коли вони з'їдуться в Парижі, щоб потім залишитись там на засіданні Ради НАТО. У Парижі буде теж канцлер Аденауер, з яким три західні альянтські міністри стоятимуть в тій справі в тісному зв'язку. Західні великодержави сподіваються — зазначає американська преса — що Москва прийме пропозицію спільної конференції про Німеччину, дармащо вона раніше кількакратно твердила, що ратифікування Паризького договору замкне дорогу до такої конференції про з'єднання Німеччини. Захід сподівається таких внесків Москви, які викличуть спротив Аденауера, як ось, напр., про визнання Західньою Німеччиною „суверенности" Східньої Німеччини, як передумови, щоб Совєти визнали суверенність Західньої Німеччини. Таке взаємне визнання мало б ніби то, на думку Москви, облегшити з'єднення Німеччини. Однак західньо-німецький уряд стоїть постійно на становищі, що у Східній Німеччині нема уряду, який репрезентував би німецький нарід, тільки є представництво одної комуністичної партії, сліпо підпорядковане совєтській окупаційній владі.

В СВІТІ

● **Рудольф Гесс**, офіційний заступник Гітлера в р.р. 1933-1939, засуджений на досмертну в'язницю, як воєнний злочинець, розпочав у в'язниці Шпандав голодівку, після невдалої спроби отруїтись. Його штучно годують. У Шпандав сидить ще 6 німецьких головних воєнних злочинців.

● **Англійські залізничники** відклали страйк, діставши невеличке підвищення платні. Вони назагал погано платні в порівнянні з американськими залізничниками. Англійський машиніст дістає $25 тижнево, а його помічник — коло $22. В Англії 580,000 робітників і службовиків працює на залізниці. Удержавлені за соціялістичної влади залізниці принесли минулого року 15 мільйонів фунтів ($42 мільйони) дефіциту.

● **Георгій Пушкін**, совєтський високий комісар у Берліні і амбасадор при східньо-німецькому „уряді", заявив готовість обговорити з західньо-альянтськими високими комісарами справу високих оплат на вантажні авта, що курсують між двома частинами Берліну. Наложені комуністами оплати викликали значне зменшення торговельного руху. Пушкін зазначив, що, зрештою у цій справі він „некомпетентний", хоч відомо, що всі розпорядження „суверенного" східньо-німецького уряду диктуються російськими большевиками.

● **Генерал Карльос Ромульо**, що, як делеґат Філіппін, на азійсько-африканській конференції в Бандунґу, в Індонезії, був одним із антикомуністичних провідників, вернеться знову до ЗДА, як амбасадор Філіппін. Ромульо, колишній президент Генеральної Асамблеї ОН, є вірним приятелем ЗДА.

● **Французький міністер** закордонних справ Піне й канцлер Аденауер погодились щодо спірних німецьких фабрик сталі в Зарщині, власности родини Рехлінів. Французи ніяк не хотіли залишити ці фабрики її власникам, як „воєнним злочинцям". Рішено, щоб Франція й Німеччина створили спільне нове підприємство, яке викупило б від Рехлінів всі акції на ці фабрики. Рехліни, які відмовились продати фабрики французам, погодились на цю нову концепцію. В дирекції нового підприємства засідатимуть в рівній пропорції французи й німці.

● **Валійські націоналісти**, які відсепаровують себе від англійців, висунули в одній виборчій окрузі Південної Валії на кандидата до англійського парляменту 24-річного студента Едварда Х. Ріса, який відсиджує у в'язниці однорічну кару за те, що відмовився ставитись перед набірною комісією для цивільної оборони краю. Він заявив, що, як валієць, не думає боронити Англії в майбутній війні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОПОЗИЦІЯ НОВЛЕНДА

Президентові Айзенгаверові та його урядові не можна закинути якогось виїмкового опортунізму у відношенні до комунізму та комуністичного імперіялізму, зокрема, коли порівнювати його становище з політикою англійського, французького та інших партнерів у міжнародній політиці. Правда, з обіцяної три роки тому під час президентських виборів „політики визволення" не багато видно на практиці, але саме президент Айзенгавер та його уряд були тими, що досі не задовольнялись совєтськими миролюбними словами, вимагаючи миролюбних діл. Але це, як і концепція „політики миру через силу", все ще далеке від того, що могло б внести, якщо вже не саму певність і безпеку, то бодай їх відчуття серед загрожених народів. В останніх часах ця непевність ще тільки збільшилась новими виступами Президента та його представників, зокрема заявою Президента, що він веде особисте листування з совєтським маршалом Жуковим і що він готов вести переговори з комуністичним Китаєм у справі перемир'я щодо Формози.

Така політика Президента викликала негайно поважну опозицію не тільки серед публічної опінії, але навіть серед його найближчих співробітників, до яких напевно належить республіканський лідер в Сенаті, сенатор Вільям Ф. Новленд з Каліфорнії. Сен. Новленд уважає, що коли недавня Президентова вимога відповідних повновластей від Конгресу для оборони Формози була одним кроком уперед в американській рішучості проти большевизму, то останні виступи Президента були, можна б сказати, двома кроками назад.

Своє становище в цих справах з'ясував сенатор Новленд також в останньому своєму виступі на параді льояльности в Шикаґо та в Берлінґтоні, Висконсин. Новленд вважає, що „словесні обіцянки комуністів не варті того паперу, на якому вони написані", і тому він глибоко розчарований і занепокоєний готовістю президента Айзенгавера переговорювати з червоним Китаєм у справі перемир'я, вважаючи, що відступлення комуністам островів Квімой та Матсу було б тільки „завдатком" на купно ілюзії миру з комуністами і що черговою „ратою" цього купна мусіла б бути Формоза і Пескадори.

Сенатор Новленд не одинокий, що виступає проти теперішньої політики президента Айзенгавера у відношенні до комунізму в Азії й Европі. З гострою критикою цієї політики виступив недавно ген. Говлі, критикуючи, під час своїх свідчень у сенатській підкомісії внутрішньої безпеки, головно листування президента Айзенгавера з Жуковим. Були ще й інші критичні голоси проти такої політики, і навіть були вістки, що сенатор Новленд, на знак протесту, хоче резиґнувати з республіканського сенатського лідера, хоч сам Новленд ці вістки заперечив.

Можна сподіватись, що ці опозиційні виступи проти теперішньої політики уряду у відношенні до комунізму не залишаться без впливу на дальше поступування уряду. Це важливе головно тепер, коли на політичному порядку дня стоїть цілий ряд важливих конференцій, включно з конференцією у справі узгідненого вже в Москві „миру" з Австрією.

ПРОРІДЖУЮТЬСЯ НАШІ РЯДИ

Наші ряди проріджуються. З початком цього року похоронили ми нашого головного редактора д-ра Луку Мишугу і організатора УНС інж. Олексу Литвиненка. Після того не багато вийшло чисел нашого щоденника, в яких не було б якоїсь посмертної згадки. А в останніх днях похоронено в Джерзі Сити місцевого пароха-громадянина о. Володимира Лотовича, саме тоді, як наша громада в Шикаґо відпроваджала на вічний спочинок колишнього старшину УГА та видатного громадського діяча в Старім Краю, інж. Іллю Сем'янчука. Відходять американсько-українські піонери, відходять щораз частіше й ті, з якими зв'язана доба українського державного відродження. Відходять, бо такий закон природи. А ми прощаємо їх у вічність не тільки з великим жалем, але й з деякою тривогою: чи буде кому їх заступити, чи молодша ґенерація готова на зміну варти?

ПОЛІТИКА, АМБІЦІЇ І ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Немає сумніву, що іміґрація до ЗДА зблизька заторкує проблему політики нашої держави. Квоти загального іміґраційного закону відносяться до окремих держав і визначаються відсотково до населення ЗДА дотичного національного походження. Навіть спеціяльні закони, що їх уряд ЗДА видав з розрахунком допомоги, були вислідом політики цього уряду. Так званий ДіПі закон з 1948 року — згідно з урядовим ствердженням — був передусім „вислідом підставового звороту закордонної політики в загальному державному інтересі ЗДА". Політичне значення нового переселенчого закону, так званого „Акту допомоги втікачам з 1953 року", в якому вже ясно говориться про допущення поза квотами втікачів з-поза залізної заслони, — безсумнівне.

Про вплив політики на переселення і, навпаки, — переселення на політику говорить широко „справа Корсі", яка в останніх тижнях зайняла перші шпальти всіх американських газет і журналів.

У чому річ? Як відомо, в половині 1953 року пройшов у ЗДА закон, на основі якого допущено до поселення в ЗДА 214.000 нових іміґрантів, в тому понад сто тисяч утікачів і виселенців. Закон був вислідом політики ще попередньої демократичної адміністрації і, без сумніву, лише з політичних мотивів прийняла його нова республіканська адміністрація. Але вже в перших початках переведення закону натрапило на трудноці. Так звана ДіПі Комісія, яка так зразково здійснила переселення на основі закону з 1948 року, була розв'язана, і тепер для переведення нового закону створено нове адміністраційне тіло під проводом директора Інвестиґаційного Бюра п. Лавда. Повільність у переведенні постанов закону в життя викликала була ще попереднього року гостру інтерпеляцію в Конґресі, де деякі конґресмени, головно сенатор Лімен, домагались дослідження діяльности адміністратора нового переселенчого закону, беручи під обстріл неспівмірно високі до числа переселенців адміністраційні видатки. (В той час видатків було далеко понад мільйон долярів, а переселених всього шість осіб).

Зрозуміла річ, що перші початки, як і в кожній справі, вимагають більших видатків, і тому ці перші атаки на виконавців нового переселенчого закону публічна опінія прийняла з меншим відгуком. Аж ось кілька тижнів тому про справи нового переселенчого закону заговорила вся Америка. Сталася засадничо дрібна подія. Державний секретар Доллес звільнив з праці одного із своїх урядовців. Але саме заяви цього урядовця стали ревеляцією. З цих заяв публічна опінія довідалась, що в переведенні переселенчого закону є трудноці. Що ці трудноці були і що про них знав уряд — це справа ясна. Самий факт занґажування з-перед трьох місяців Корсі на посаду дорадника секретаря Доллеса в справах переселення вказує, що з цією справою переселення щось не гаразд. Бо якби ця переселенча акція йшла пляномірно, тоді не потрібно було б настановляти ще одного урядовця і ще більше обтяжувати бюджет адміністратора нового переселенчого закону.

Політично справа виглядає вирівняна. І Лавд — адміністратор закону РРА-1953, і Корсі — спеціяльний дорадник секретаря Доллеса в справах цього закону — республіканці. Але у гру прийшли ще амбіції. Корсі, ставши спеціяльним дорадником секретаря держави, вважав себе за головну особу в справах переселення. Для цього має він і великі кваліфікації, бо вже роками працював у державній адміністрації в ділянці переселення. Але Лавд — директор інвестигаційного бюра, не хотів собі мати зверхника у справах переселення. Корсі не захотів підпорядкуватись Лавдові з титулом заступника адміністратора нового закону, і був примушений уступити. Після уступлення, Корсі закинув адміністраторові нового закону його протидію постановам цього закону і свідоме стримування іміґрації. Справа пішла ширше, бо в Конґресі накинувся на Корсі відомий автор переселенчого закону Волтер, закидаючи Корсі колишні симпатії до комунізму. Це вже пахне скандалом.

Корсі поставив справу принципіяльно. Він не захотів прийняти ніякого посту в адміністраційній службі і заявив, що він лише бореться за переведення в життя всіх постанов нового переселенчого закону.

Справа опинилася в конґресовій комісії. Адміністратор нового закону подав нове звідомлення, а в ньому нові цифри. З цього звідомлення виходить, що вже майже 110,000 аплікантів зареєстровано в консулятах на переселення, з них понад 25,000 має вже візи, а понад 77,000 аплікантів є в процесі полагодження. Зрозуміла річ, таке звідомлення не могло не задовольнити сенаторів. Закон триває близько двох років, час його діяння ще понад півтора року — тож нема причини для крику.

Але, якби ближче вглянути у статистичні звідомлення — тоді стане ясним, що високі цифри цього звідомлення — це цифри останніх місяців. І можливо це висліди праці Корсі, який протягом трьох місяців перебував в Европі і там зрушив справу. Звідомлення останніх місяців минулого року були далеко скромніші і напевно вони спонукали секретаря Доллеса заанґажувати Корсі.

Для самого переведення закону РРА-1953 справа Корсі дуже помічна. Вона звернула увагу всього загалу на цей закон і дала вже висліди. Та — хоч і заспокоїться сама справа Корсі — проблема ще існуватиме. Якщо справді політика вимагала ухвалити такий закон, але не дуже натискати, щоб його з точністю перевести в життя, тоді проблема вийде на поверхню під час виборів 1956 року. Це буде час, коли важність закону добігатиме до кінця і — якщо справді висліди переселення не будуть на висоті, тоді знову переселенча справа стане атутом політичної передвиборчої гри.

А для аплікантів на еміґрацію, і для всіх заінтересованих у приїзді нових поселенців — з цього лише користь.

Т.

СОВЄТСЬКА „ЗАКОННІСТЬ"

„Закон — что дишло:
Куда повернёш — туда
і вишло".
(Стара московська приповідка).

Московська „Правда" з 12 квітня видрукувала статтю про потребу зміцнення „соціялістичної законности" в СССР. В першій частині статті згадується ім'я розстріляного Берії, бо він „і його спільники навмисне заводили самоволю, уживаючи найсуворіше заборонених способів слідства, фальшували слідчі справи, обвинувачуючи зовсім невинних людей в тяжких державних злочинах".

Так пишеться в Москві історія! Виходить, що тільки Берія чинив беззаконство, і перед ним не було ні Сталіна ні Єжова, ні інших посіпак, що знищили мільйони невинних людей своїм терором. „Правда" твердить, що, мовляв, після Берії в СССР настала законність. Але зараз таки після цього в статті пишеться:

„Треба зазначити, що збоку керівників деяких міністерств і установ ще трапляються випадки поважних порушувань совєтських законів". І далі стаття наводить факти такого беззаконства:

Численні порушування статуту сільсько-господарської спілки (колгосп) та „демократичних основ керування колгоспами"; спроби партійних діячів втручатися в судові процеси, щоб оборонити злочинців; прокуратура не охороняє законности і не припиняє злочинної діяльности „окремих урядових осіб"; справи про розкрадання державного майна не розглядаються належним способом; боротьба з крадіжками громадського майна ослабла — і т. п.

„Правда" дає інструкцію судовим органам: щоб ні один злочинець не втік від кари і щоб „викоренити випадки безпідставного притягання до карної відповідальности і безпідставних арештувань громадян". „Правда" вимагає, щоб за незаконне арештування порушники закону несли відповідальність і кару.

Щоб дати „ідеологічну основу" для статті про совєтську законність, „Правда" шукає допомоги в авторитеті Леніна, який писав: „Не треба боятися суду (суд у нас пролетарський) та прилюдности, і виводити тяганину на прилюдний суд".

Ці слова Леніна засуджують усю довголітню практику комуністичних судів, в яких судили, засуджували і карали в тайних засіданнях, без свідків і оборони, навіть не вислухавши підсудних. Таємна „трійка" підписувала смертні присуди і кара смерти йшла за цим присудом. Ще зовсім недавно тайний трибунал засудив Берію і товаришів, і це „Правда" вважала за річ законну.

Цитата з Леніна, яку згадує „Правда", суперечить усій настанові большевизму супроти законности. Адже ж Ленін сам дав означення диктатури, як „влади, не обмеженої ніякими законами".

Отже батько большевизму був засновником беззаконства і самоволі. Він посіяв зерно насильства і терору, на якім виросла система большевицької держави.

Під кінець свого життя Ленін сам жахнувся, до чого довела його „пролетарська законність", яка стала гніздом самоволі комуністичних бюрократів. Тоді він почав ширити думку про організацію „робітничо-селянської інспекції" над комуністичним урядовим апаратом. Але це була по суті фантастична мрія: законність і правопорядок неможливо здійснити там, де влада перебуває в руках диктаторів, які захопили владу силою і тримають її терором. Ленін не терпів критики і опозиції супроти комуністичної влади.

Відомо, що тільки вільна опозиція і незалежний суд можуть забезпечити права громадян. Лицемірство „Правди" кожному видно, особливо коли стаття згадує про потребу законности в колгоспах. Адже ж селян загнано в колгоспи незаконно, проти їх волі. Чи можна сподіватися, що диктаторська влада буде терпіти демократичне порядкування в колгоспах? Це те саме, що вимагати щоб вовк їв траву, замість м'яса.

П. А.

ЗАВДАННЯ VI КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

(Порядком дискусії)

Дотеперішня правна побудова Українського Конґресового Комітету Америки, оперта на міжорганізаційному порозумінні, має ту додатню сторінку, що УККА є виразником всього зорганізованого українства в Америці. В противагу цьому УККА обтяжений умандатованими представниками центральних організацій, які не раз ставили УККА, а зокрема його Народний Фонд, в прикре положення, намагаючись перетворити УНФонд в терен міжпартійної розгри.

По кожній нараді над розподілом фондів, а таких бувало більш як одна в діловому році, ті, що зазнали невдачі, переносили свої жалі на сторінки преси і висловлювали твердження, що, мовляв, не платять національного датку і платити не будуть.

Зерно посіяно і дає овоч: живі і творчі організації стримуються з вплатами національного датку, і всі заходи переламати це — безуспішні. Відомий випадок, коли громадянин-збирач національного датку, член такої організації, не змігши погодитися з тим, що організація, яку він репрезентує, поголовно стрималась з вплатою національного датку — виступив з неї, подав на письмі умотивовані причини, а копії вислав централі тієї організації і Екзекутиві УККА.

Така організація у відношенні до УНФонду є організацією неплатників, а її представник у Політичній Раді, що розділює фонди — представником зорганізованих неплатників. Тому, що це — не поодинокий випадок, можна твердити, що у господарюванні фондами УККА беруть участь представники зорганізованих неплатників.

Такий стан не сприяє зростові УНФонду. Навпаки, деморалізує і тих, що досі були сталими платниками.

Одинокім реальним ліком на це є доповнення і зміни статуту УККА в тому напрямку, щоб: а) його постановами обняти УНФонд, б) побільшити число членів Ширшої Ради до ста осіб, які повинні бути обрані тими платниками національного датку, що в останніх трьох роках вплатили не менше як дві повні 10-долярові вплати на УНФонд.

Узаконивши ці доповнення і зміни в статуті, УККА не втрачає характеру Союзу Центральних Організацій. Конґресова Конвенція приймала б, як і досі, особовий склад Екзекутиви і Політичної Ради, устійнений на основі міжорганізаційного порозуміння, а низовим товариствам і організаціям прислуговувало б право висувати кандидатів на членів Ширшої Ради, з тим, однак, що кандидат мусів би бути сталим платником національного датку а його зголошення повинно було б бути підтримане підписами відповідної кількости громадян-платників, управнених до голосування.

Екзекутива і Політична Рада, вибрані Конґресовою Конвенцією, по одному представникові від центральних організацій, та Ширша Рада, вибрана платниками національного датку, разом творили б Парлямент Українців в Америці — Крайову Раду. До її компетенції належало б намічування плянів праці УККА, визначування висоти квоти УНФонду, затверджування бюджету, розподіл фондів та полагоджування тих справ, що не належать до Ради Директорів, а статутом не застережені Конґресові.

Крайова Рада відбувала б свої 5-7 денні сесії наприкінці першого півріччя ділового року. На сесіях без поспіху було б розглянено кожну важливу справу. УНФондові було б присвячено особливо увагу, бо досі ні на Конґресах, ані на Крайових Радах часу не вистачало. Опрацюють плян і методу збірки національного датку 250.000 долярів, і його осягнуть, бо цим будуть турбуватися вибрані і відповідальні, а не припадкові люди.

Кошти такої сесії покривали б половину Відділи УККА, з яких походять члени Крайової Ради, другу половину — з УНФонду.

Вибір членів Ширшої Ради платниками національного

(Закінчення на ст. 3-ій)

ЯК ПРАЦЮЄ КОНҐРЕС ЗДА

Конґрес З'єдинених Держав Америки зорганізований за принципом партійности, і кожну з його палат, палату представників і сенат, контролює та партія, яка має більше число членів. Обидві політичні партії палати представників і сенату самі вибирають своїх працівників, за винятком лише віце-президента, якого звичайно обирають разом з президентом і який головує в сенаті. Він може голосувати тільки тоді, коли голоси поділяються надвоє.

Голову палати представників — він же й спікер — обирає численніша партія. Спікер є головний стратег партії в палаті і звільнений від праці в комісіях, а тому має змогу приділити більше часу для переведення програми своєї партії. Спікер — перший кандидат на пост президента в разі смерти чи усунення президента або віце-президента.

На випадок відсутности віце-президента, сенат обирає тимчасового президента з числа своїх членів, який, на відміну від спікера палати, звичайно головує в якійсь важливій законодавчій комісії.

Як палата представників, так і сенат мають у Конґресі своїх партійних лідерів. Вони допомагають проводити законопроєкти і разом із представниками партії переводять обговорення цих законопроєктів.

Зважаючи на те, що на кожну сесію Конґресу надходять буквально тисячі законопроєктів, часом дуже великої ваги, Конґрес може дозволити законодавчим комісіям переводити підготовчу роботу „вдома". Є 15 законодавчих комісій у сенаті та 19 в палаті. Члени законодавчих комісій, працюючи в Конґресі довший час, стають спеціялістами з різних питань. Так, один може стати експертом у справах військових, інший у податкових чи сільськогосподарських. Зважаючи на те, що члени Конґресу не завжди можуть бути добре обізнані із деталями кожного законопроєкту, постанова комісії для якогось спеціяльного законопроєкту може у великій мірі вплинути на долю такого законопроєкту в Конґресі.

Законодавчі комісії можуть схвалити чи відхилити законопроєкт, навіть не розглядаючи його, як це сталося з багатьома малими законопроєктами, що навіть не дійшли до Конґресу. Наприклад, останній Конґрес, 83-ій, розглянув тільки одну десяту всіх законопроєктів, поданих на двох сесіях.

У палаті представників спікер, а в сенаті президент сенату, який одночасно є й віце-президент З'єдинених Держав, вирішують, до котрої комісії передати той чи інший законопроєкт, а вже голова комісії звичайно вирішує, чи варто ставити його на обговорення.

Якщо комісія схвалює законопроєкт, вона передає його до палати представників чи до сенату, де його можуть схвалити чи відкинути, або повернути до комісії для дальшого розроблення.

Законопроєкти, що перейшли палату представників чи сенат, подаються на затвердження президентові, який повинен винести своє рішення протягом 10 днів. Якщо президент є проти якогось законопроєкту, то затвердити його можуть тільки дві третини голосів обидвох палат, при чому всілякі попередні дебати заборонені.

На випадок, коли президент не оголосить свого рішення протягом десятьох днів, законопроєкт стає законом, якщо Конґрес не відкладе його розгляд до скінчення десятиденного терміну. В таких випадках президент ще може підписати законопроєкт і зробити з нього закон, або „вбити" його, не роблячи нічого. Такий спосіб заперечення закону зветься „кишенькове ветѣ".

(Загальна Рада)

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

16

Час до часу дорогою промайне авто — це їздять нові достойники влади по своїм районі. Покищо, це таки наші добрі старі вояки ... організують місцеву владу. Від них довідуюсь, що від Надвірної до Делятина ні одного червоноармійця немає. Але ... „очі" є!

По яких трьох годинах моєї гостини в Ямному, вертаюсь до Каменя Довбуша. Коло громадського уряду тріюмфальна брама вже обдерта з національних українських окрас. Гуцули, вже без синьо-жовтих бинд, посоловілі, якось несміливо розказують мені:

— Майже три дні висіли ці наші бинди українські. Аж, адіт, теперечки над'їхало авто з якимись [illegible] міліціянтами, що, мой, скричили на нас: „Ренце доґури! Контрреволюція! Зерваць те буржуйске шмати!" Пане! Це мой щос неясно?

— О! Ще не одно виясниться вам! — відповів я, майже не затримуючись на ходу.

— Пане! Лишайтесь із нами. Дивіться, у нас нема голови! — каже до мене один молодий гуцул.

— Гм, моя голова замала до такого уряду! Врешті, ви тим не журіться, за день-два вам поставлять такого голову, що гай-гай! — оминаюче відповів я.

Попрощався я з селянами. Зі мною пішов мій приятель ще із УСС-ів, із сотні Романа Сушка, Г. П. Я з простої цікавости поспитав його, ґазду, чому це не беруться до керми селом місцеві ґазди, лише молодики, а то й гірше — сільська голота. На це він відповів:

— Бо ніхто цій Україні не вірить! ..

Вернувшись до Каменя Довбуша, довідався я у п. Мікулі, що є нагода дістатись до Делятина автом знайомого, який приїхав до Мікулі у відвідини. З нагоди я скористав, і за пів години був у Делятині. Тут зайшов до моїх приятелів Лагодинських: у них бо були мої речі, які вони забрали в п. С. Кшеміцької.

Невеличке місто Делятин жило досить приспішеним темпом „нового" життя. Гуцули прибували з околиць, щоб на очі подивитись на цю нову владу-„визволительку". Я зайшов до маґістрату, де урядували мої приятелі Л. В. і Н. Г. Знав я, чи пак здогадувався, що обидва вони вхопились „влади", як засобу на деякий час рятувати своє існування. Правда, це, психологічно, „спускайтеся, куме, на дно"; це все одно що самому засувати петлю на свою шию. Застав я їх при роботі, були пригноблені, душевно розбиті, хоч „сторонам" не показували свого морального стану. Розказав мені В. таке:

— Прийшов до мене, до хати ,старшина ГПУ і у формі приступній і ясній сказав: „Ви є начальником міліції на всю долину Пруту, від Делятина по Ворохту. Як дістанете наказ когось арештувати чи й розстріляти, то хто б це не був, під загрозою вашого життя, ви наказ мусите виконати!"

В Делятині найвища влада: д-р Берґер, голова ревкому, Л. В. начальник міліції, Г. Г. начальник міліції лише на Ґориш. Був я двічі в будинку делятинського маґістрату, де містилася ця головна управа міста й околиці. Там було повно народу, метушня, гамір. І ось, що характеристичного побачив я там: коло Л. В. й коло його брата, що урядував у сусідній кімнаті, невідступно сиділо по одному „довіреному", які постійно прислухувалися розмовам із сторонами, постійно приглядалися урядуванню. Коли приходила якась сторона, тоді цей „наглядач" спершу важко приглядався їй, слухав її справи, а потім перебивав властивому урядовцеві і сам у формі безличній, зухвалій, задавацькій говорив до сторони. Міліція мішана — наші й жиди.

В Делятині, нижче аптеки, коли я йшов уже догори, до хати приятелів, побачив навпроти себе, за яких двадцять метрів, лісничого з Ямного Бучинського і з ним Довбняка. Коли Бучинський мене заздрів — одна мить і він разом із Довбняком скочив у перші сіни якогось дому і там скрився ,думаючи ,що я його не зауважив. Я перейшов преспокійно попри ті сіни, не заглянувши до них. Але його поведінка була вислідом його страху перед моєю „помстою", а рівночасно — потвердила його функції за Польщі.

В „Семпер фіделіс!"

На Чесного Хреста, в середу 27 вересня, ранком я виїхав до Львова. Залізничу їзду дістав я безплатну від Ревкому в Делятині. Поїзд ущерть заповнений подорожніми. В Станиславові, пересідаючи до львівського поїзду, зустрів я брата і від нього довідався за мою родину — всі вони цілі й здорові.

По пероні в Станиславові походжають старшини, в синіх, округлих, — як мацьофки! — з синіми денцями картузах. Де-не-де пересунеться солдат — похилий, худий, запалі щоки, нужденно одягнений, у брудних чоботях і сам брудний. Бачу і совєтських залізничників: сяк-так одягнені й виглядають не дуже опущено. Бачу й жінку — залізничний урядовець, худа, марна та виснажена.

Наш поїзд, що був переповнений людьми, — на крівлі, на східцях, на буферах, — по п'ятьох годинах їзди з Станиславова, прибув на стацію Перзенківку. Тут треба було висідати, бо до головної стації Львів поїзд не доходив. Надворі хмарно, покраплює дощ. Нижче хмар суне дим зі Львова — догоряє воєнне пожарище міста. Людське муравлище ,вийшовши з поїзду, фозсівається і попри газівню, через смугу „Східніх Ярмарків", прямує до вулиці Пелчинської. Павільйони на майдані „Східніх Ярмарків" понищені гарматніми стрільнами. Є й понищені польські літаки. Ближче до міста — у грудях стає усе млісніше. На схилах Цитаделі бачу важкі гармати на становищах ,а по них лазить дітвора. Іду в напрямку хати моїх приятелів на Пелчинській. З радістю бачу: хата стоїть. Усередині, в сходовій клітці, вирвана частина стіни з вікном. Двері відчиняє приятель, щиро вітаємось, раді, що живемо. Всі вони здорові, трилітня донечка, щебечучи, бігає по кімнатах. Приятель на виду сильно підупав. У розмові довідуюсь від приятеля, що й вони перебули своє чистилище.

— О! Препогані дні мали ми тут під час облоги Львова, від 10 до 22 вересня! — починає приятель. — Поляки двічі вдирались до нашого схову й хотіли нас розстріляти. Вдирається мала ватага бандитів і кричать: „Ренце до ґури!" Обруціць єси до сьцяни! Ми зараз дами вам Украінен!" Але в ту ж мить ізчинилась на вулиці метушня, і ті герої вискочили з пивниці на вулицю. Ми не встигли подякувати Богу, що вже відійшли, як за ними вривається до нас до пивниці інша банда, вже вмундурованих польських цивілів-„стшельцуф". І кричать, як і перші: „Ми вам тутай справіми Украінен! На завше вам єсн сі одехце! Ренце до ґури! Обруціць єсн до сьцяни!" На наше превелике щастя, — бо так вже хотів Бог, — дозорець кам'яниці впізнав одного з тих бандитів і, тримаючи руки догори, сказав по-польськи: „Сташек! Та ти звар'ював? Прецінь знаєш мене. А ці люди тут з політикою не мають нічого спільного!" На це герой: „Ну, а ти цо тутай робіш?" — „Аво! Та сторожую!" — дістав відповідь. І той Сташек, діставши ще деякі вияснення, пішов собі з своєю бандою."

Василь Мудрий

ПРО ТАКОГО, ЩО ЖИВЕ ДЛЯ ОДНОЇ ІДЕЇ

(з приводу ювілею українського мистецького танку в Америці.

У цих рядках будемо вживати слова Америка в розумінні американського континенту. Це зазначаємо на цьому місці, щоб не було ніяких непорозумінь в інтерпретації того, про що мова далі.

Говорять і пишуть про 25-тиліття українського танку в Америці. А це не вірне. Український танок привезли із собою до Америки разом з усім іншим своїм культурним і побутовим добром перші українські переселенці. Коли це сталося — не знаємо, бо не можемо точно означити дати їх поселення в Америці. Коли ж говоримо і пишемо про ювілей у цій матерії, то виключно тільки про ювілей українського мистецького танку в Америці. У 1955 році минає саме 30 років від того часу, коли в Канаді у 1925 р. появився п. Василь Авраменко і почав защеплювати серед українців наш мистецький танок. Він же, п. Василь Авраменко, поширив на цілому американському континенті культ українського мистецького танку та українського балету і довів їх на американській землі до небувалих перед тим тріюмфів не тільки в Америці, але й поза нею.

Хто такий Василь Авраменко? Це син українського чорнозему, що першу свою мистецьку освіту набув у Музично-Драматичному Інституті ім. Лисенка в Києві, а мистецьку практику проходив в Українському Державному Театрі під управою Миколи Садовського. Першу школу мистецького танку Василь Авраменко заснував у військовому таборі інтернованих у Калиші в 1921 р. В 1922 р. почав свою педагогічну працю в Галичині, зокрема у Львові. Його енергія та організаційний хист унагляднилися тоді в найкращому світлі. В 1924 р. був він у Чехословаччині, де розвивав далі свою працю, а під кінець 1925 р. прибув на американський континент. У ЗДА почав діяти в 1928 р. Відвідав і країни українського поселення в Південній Америці, де теж залишив глибокі сліди своєї мистецької праці.

Як покійний Олександер Кошиць був фанатичним пропаґатором української пісні та її чару в цих середовищах західньоевропейського й американського культурного й мистецького світу, так Василь Авраменко став фанатичним пропаґатором українського мистецького танку та українського народного балету. Обидва вони досягали того, що українське ім'я й українська культура поширювались та популяризувались серед великих, культурних народів. В. Авраменко робить це далі. Мало сказати робить. Він тільки й думає про нові тріюмфи українського танку, такого танку, що полонив би своїм чаром усі культурні середовища Америки й інших вільних країн та континентів. Ні матеріяльні труднощі, ні моральні розчарування та прикрощі не тільки не послаблюють його фанатичного віддання ідеї мистецького українського танку, але навіть до деякої міри підсичують його енерґію до боротьби за свою ідею. Це тому, що ця ідея живе в ньому не для самого танку, але як зроджена в серці та духові українського патріота прямує до того, щоб зацікавити світ українським народом, його культурою, його минулим, його сучасним і майбутнім, його визвольними змаганнями, його неоціненими культурно-мистецькими скарбами. Ось так синтезується в нього цей фанатизм відданости одній ідеї.

Коли б ми бажали схарактеризувати Василя Авраменка як громадського діяча на американському континенті, то до його великого організаційного й педагогічного хисту могли б додати ще й термін своєрідного чарівника. Він же і в Канаді і в Бразилії й особливо в ЗДА вичаровував поміж народженою молоддю захоплення українським танком, а через нього захоплення українством, себто всім українським, вичаровував з них працю і труд, щоб під українським іменем заблищати перед американським світом в активному показі найкращих зразків українського мистецького танку. Таким чином поширював серед них почуття гордости з приводу приналежности до американсько-української громади. Всі вони, ці учні Василя Авраменка плекають далі культ защепленого ним українського мистецького танку, творять подекуди свої школи, але в них мало турбуються самим Авраменком та його журбою про те, щоб український мистецький танок не відступав ні на крок від своїх первовзорів і не виродився в немистецьку форму. В тій цілі Василь Авраменко видав окремою книжкою свою працю про українські танки, про строї для їх виконування та про музику до них.

У цьому році підготовили і ще підготовляють прихильники Василя Авраменка окремий фільм про тріюмф українського мистецького танку в ЗДА і в Канаді. Цей фільм був обговорений на сторінках нашої преси по першому його прилюдному показі. Незабутніми будуть показані в ній масові виступи танцюристів школи В. Авраменка в Метропольітальній опері Ню Йорку, 1931 р., на світовій виставці в Шикаґо 1933 році, на світовій виставці у Ню Йорку в 1939 р. та в Білому Домі у Вашинґтоні. Для поширення культу українського мистецького танку Василь Авраменко вживав усяких організаційних засобів, а між ними й продукції местецьких фільмів. З ініціятиви та заходами В. Авраменка випродуковано в 1936 р. фільм „Наталка Полтавка", а в 1938 р. „Запорожець за Дунаєм". Попри прекрасну музику та прегарні голоси в обох цих фільмах виступають прегарні ансамблі вишколених мистецьких танкових продукцій. Тому варто, щоб кожний українець в Америці мав можливість побачити фільм „Тріюмф Українського танку".

Як би там хто не ставився до особи Василя Авраменка, але ніхто не може заперечити його небуденних заслуг для американсько-української громади, його відданости великій ідеї поширення українського мистецького танку не тільки серед українців, але й серед широких кол усього американського громадянства. Були бурі й завірюхи, були війни і внутрішні чвари, а Василь Авраменко завжди служив вірно українській культурі. Первні, які він вніс в американсько-українське життя, ввійшли вже давно в загальноамериканську культурну скарбницю як непроминальні цінності. І все це завдяки вірності своїй великій ідеї, завдяки невпинній і безперервній праці, завдяки витривалості Василя Авраменка, що став непереможним лицарем української Мельпомени. За це належить йому загальне признання.

Український вечір на Іллинойському університеті

Існує вже такий звичай на Іллинойському університеті, що під час академічного року студенти-чужинці влаштовують вечори, які мають на цілі дати змогу студентству й місцевому населенню пізнати краще дану країну, її звичаї, ношу, культуру й мистецтво. Головною атракцією таких вечорів є обід, який складається з національних страв даної країни. Такі вечори влаштовує університетська УМСА.

Коли до Української Студентської Громади в Урбані звернувся голова УМСА, п. Прайс, з проханням влаштувати український вечір в дні 20 березня ц. р., ми станули перед дуже великим й відповідальним рішенням. Не зважаючи, однак, на труднощі, ми рішили такий вечір влаштувати, покликуючи до помочі українських пань зі стейту Іллиной в особах п. д-р Несторович й п. Терлецької, як і балетну групу п. Осовського з Шикаґо.

Вже кілька днів перед неділею 20 березня по таблицях оголошень можна було побачити мальовничий афіш, що реклямував наш вечір. Афіш зображував бандуриста, що його так стилево намалювала студентка мистецтва Ірина Несторович.

Не зважаючи на дощ, який падав цілу неділю 20 березня, вже від самоог ранку ми почали приготовляти залю, прикрашуючи її великою мапою України, яку намалював проф. мистецтва при тутешнім університеті п. Брицький, і українським національним прапором. Заля мала місць, на 200 осіб, що виказалось цілком замало на так чисельні замовлення квитків, збоку заінтересованих. Найбільшу відповідальність й працю мала п. д-р Несторович й п. Терлецька в кухні. Тому, що наша вечеря складалася з борщу, вареників, хрустиків й чаю, можна уявити собі, скільки це зусиль і праці коштувало це приготування тільки самих вареників на 200 осіб. Тут допомогли нам наші студентки й гості з Шикаґа, які приїхавши під проводом голови Студентської Громади в Шикаґо, друга Пілецького, не відпочавши по тяжкій дорозі, пішли прямо до кухні, допомагати робити вареники і смажити хрусти.

Заохочені почином наших студенток, наші студенти не остали позаду. І так студ. механіки, Тимко Валабан й студ. інженерії Григорій Мельник, не вживаючи навіть найбільш модерних засобів інженерної техніки, ліпили вареники, що їм навіть вповні вдавалось.

Коли в кухні йшла така жвава праця над приготуванням обіду, організаторів вечора непокоїла думка, що буде, коли наш знаний спортовець студ. геології Мирон Дахнівський не вспіє на час привезти частину танцюристів, які з причини дефекту в авті залишились коло 100 миль від Урбани. Однак, коли коротко перед початком вечора, з тріюмфальною міною з'явивсь Мирон Д. з рештою танцюристів, ми знали, що наш вечір буде успішний, тим більше, що Мирон не дістав навіть тикету за швидку їзду автом.

О год. 5.30 почали входити на залю перші гості. Приємний запах борщу, перші сніжинки на столах давали чудову картину української гостинности. Для інформації для гостей при кожнім накритті лежала програмка з мапою України й українською орнаментикою. Програмка — це праця і ідея чорноокої Ірці Несторович.

По відмовленні молитви почалась вечеря. Дійсно можна було завважити, що гості були захоплені нашими стравами. Деякі з американського жіноцтва просили про перепис, як варити борщ чи вареники, а один поважний професор з таким запалом й смаком їв борщ, що коли на дні тарілки не осталось майже нічого, він, не застановляючись довго, вареником „вичистив" решту борщу з тарілки.

По вечері почалась мистецька частина. По відспіванні національного гимну, привітальне слово виголосив голова Української Студ. Громади в Урбані, студ. політичних наук, Ігор Каменецький. Змістова й патріотична промова колишнього засланця Сибіру, студ. авіяції Івана Сидоренка, познайомила публіку з Україною, як найбагатшою країною Европи, з нашими визвольними змаганнями, підпіллям й стражданнями нашого народу. По так вдалій промові, наш майбутній лікар медицини, Левко Каменецький, на устній гармонійці відіграв „Човен хитається" й „Коломийку", защо присутні нагородили його бурею оплесків, а тостмайстер, студ. економіки, Стефко Домашевський, завважив, що Левко розминувся зі своїм покликанням, вибираючи медицину, а не музику.

Дуже цікаву доповідь про українські звичаї і народну ношу дав п. Хариш з Шикаґо. Доповідь свою ілюстрував він висвітлюванням оригінальних кольорових кліш, показуючи публіці красу нашої батьківщини. Опісля, під рясні оплески публіки, на сцені з'явилась група танцюристів, під проводом п. Осовського, балетмайстра з Шикаґа. Група в складі 8 осіб, одягнена в полтавські національні строї, відтанцювала два танки: „Кужіль" й „Дунаївку". Годі в коротких словах описати красу нашого танку, так вміло й майстерно виконаного танцювальною групою. Своїм мистецьким виконанням обох танків полонили наші танцюристи безпосередньо око глядача. Рясними оплесками дякували присутні танцювальній групі за так чудові танки.

Вечір закінчено огляданням виставки українських вишивок й кераміки, що їх так дбайливо приготовила студентка бактеріології Надя Строчук.

Ще раз на протязі 6 останніх місяців, пощастило показати й порушити українську проблематику серед студентства й тутешнього населення.

Мирон Новосад,
студ. ветеринарії

Урбана, в квітні 1955.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Загальні Збори Учительської Громади

В неділю, 24 квітня 1955 р. відбулися Загальні Збори Учительської Громади. По звітах та по доповіді проф. К. Кисілевського на тему „Справа виховання і навчання", вив'язалася речева й обширна дискусія на основні й актуальні питання, що для нової Управи виявила багато цінного матеріялу для плянового переведення напрямних в діяльності Товариства. Багато уваги приділено шкільному секторові — вечірній школі українознавства, яка, хоч і бореться з труднощами, все стоїть на висоті свого завдання. Вирішено між іншим інтенсивніше активізуватися по лінії праці Шкільної Ради УКК та всіми своїми силами піддержати акцію будови нової української парафіяльної школи в Ню Йорку.

До нової Управи ввійшли: д-р Володимор Калина — голова, проф. Михайло Лисогір — заступник, д-р В. Вишиваний — секретар, проф. С. Стецик — касир, д-р М. Рабій — шкільний референт. В Контрольній Комісії: проф. Т. Ростковнч, проф. Е. Храплива, проф. С. Салик.

В. В.

Нюарк, Н. Дж.

28 Відділ СУА при праці.

При гармонійній співпраці майже усьоог жіноцтва Нюарку закінчив 28 Відділ СУА з добрим успіхом 1954 рік у культурно-освітній і харитативній ділянках. При традиційних товариських вечорах і базарах, що відбуваються двічі річно, новістю в нашій діяльності було впровадження рефератів на щомісячних ширших сходинах членкинь.

Заслухано доповіді про Ольгу Васараб у роковини її смерти, про Лесю Українку — з рецитаціями її віршів в українській та англійській мовах. З цієї нагоди наш Відділ подарував до міської бібліотеки твори Лесі Українки в англійській мові, виданій Централею СУА „Спірів оф флейм".

Черговий реферат з практичною лекцією писання писанок поучив нас про великодні звичаї.

В минулому році припадало 70-ліття жіночого руху. Цю нагоду відзначили ми відповідним рефератом. Прочитано теж статтю про корифеїв нашого театру. На відсвяткування 40-ліття Січових Стрільців зопрашено п. Дмитерко-Ратич, яка як учасник змагань, поділилася з нами своїми враженнями та спогадами.

День Матері відзначили ми резноманітною програмою з прийняттям.

Доповідь про Різдвяні звичаї в Україні виголошено при спільній вечері з різдвяних страв і відспіванням колядок.

Завершенням 27-літньої діяльности було посвячення прапору нашого Відділу. Всі членкині прирікали достойно та віддано зберігати цей прапор і допомагати ближнім.

Союз Українок у Нюарку вдячний тим громадянам осередку, що піддержують його почини морально і матеріяльно. Комітет „Мати й Дитина", що діє при нашім Відділі, узяв на себе обов'язок помагати дітям наших залишенців у Европі. Цю допомогу проводить уже 2 роки. Збіркова акція по 25 ц. місячно від добровільних громадян Нюарку дає гарні успіхи та вможливлює нам бути патроном дитячого садка в Інґольштаті, що гуртує кількадесять дітей. Ці дрібні пожертви низки ідейних громадян уможливлюють Комітетові „Мати й Дитина" висилати кожного місяця 20 дол. на потреби того садка. Від квітня 1955 р. піднесено цю допомогу на 30 долярів.

Завдяки успішно проведеному „Вазареві" вислано українській дітворі із садка в Інґольштаті, як різдвяний дарунок, 240 дол. на купівлю черевиків.

Листи подяки від вдячних малят із-за океану додають організаторам цієї акції заохоти до дальшої активности.

І. Л.

Гемилтон, Онтеріо

Вечір вшанування українських гетьманів.

Сьома Станиця Бувших Українських Вояків у м. Гемилтоні проявила цікаву ініціятиву. У неділю 3-го квітня ц. р. влаштовано концерт з рефератом на вшанування Українських Гетьманів, як тих, що відродили Українську Державність після княжої доби. Майор Витинський в одногодинній доповіді подав історію гетьманства та його ролі в боротьбі українського народу за свою незалежність. Всі присутні з великою увагою вислухали цього реферату.

В концерті взяли участь артист Г. Ярошевич, співачка Люба Ганущак та піяністка А. Ярошевич. Успіх артистів був не звичайний. Дуже приємне траження зробила на присутніх Люба Ганущак, ще зовсім молода співачка, яка робить тільки перші кроки перед широкою авдиторією. Проспівала вона чотири пісні: „Тихесенький вечір" — Стеценка, „Крилець, крилець" — Матюка, „Вітре" — Явора, та „Нащо мені чорні брови" — Лисенка. Виконання всіх цих пісень дає надію, що в особі панни Ганущак Канада придбає добру співачку.

Григорія Ярошевича публіка нагородила щирими оплесками, бо він вже давніше своєю творчістю здобув її любов. Ярошевич і цим разом не розчарував своїх прихильників. Виконанням народних пісень в обробці Кропивницького Ярошевич зумів до віртуозности передати тонкощі особливостей українського народного гумору. Та найкращою появою Ярошевича на цьому концерті була пісня „Ой, Дніпре мій, Дніпре". Таке виконання не часто доводиться чути на концертах. Це було справжнє мистецьке поєднання задуму поета, композитора і актора. Цей вечір своїм змістом і виконанням залишив незабутнє враження.

М. К.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

рОзСИПки

Як і кожного року, в Великодній сезон ми знову пустили на американців „яєшну пропаґанду. Ми захоплюємо їх мистецтвом писаного яйця — але чи здобудемо?... Факт лишається фактом, що для нас у писанці найважніше кольори, а для них — кальорії.

На футбольних змаганнях „Україна" (Торонто) — „Тризуб", у Филаделфії, гру розпочав почесним копненням екзекутивний директор ЗУАДК-у, д-р Володимир Ґалан.

Той доктор направду влаштувався: він завжди зачинає змагання, а збірнота (дружина) має їх вести і з успіхом закінчити...

В одній збірці новель і нарисів (виданій після І світової війни) автор згадує учителя німецької мови. Характеристичне в цього вчителя: відбігає від теми, а прилапавши себе на тому, негайно учневі наказує:

— Цюропайлович, лезен Зі вайтер! — читайте далі, Цюропайлович...

Відбіжімо від теми й ми!

В одній з попередніх „розсипок" говорилося про несподіваний кінець Любченкового „Щоденника", в торонтонських „Нових Днях" і про жалобний шляґер галичан з того приводу Навіть примітка в справі рефрену до того шляґера була.

На цьому місці „почуваємося до милого обов'язку „заявити", що з рефреном нічого не вийшло. Во не вспіла жалобна галицька (чи краще: галицько-волинська, а найкраще таки — західняцька) громада й раз пісню проспівати — як пошта надсунула. А з поштою — „Нові Дні", а в „Нових Днях" — люба згуба: „Щоденник" А. Любченка...

— Цюропайлович, лезен Зі вайтер!...

Після однієї „співіснувальної" заяви китайського комуністичного уряду, якийсь виведений з рівноваги американець купив 10 фунтів жувальної ґуми, запакував її і з написом: „Чу Енд Лай!" (жуй і бреши) — без адресата й адреси вислав до Пейпінґу.

Пакунок „за першим разом" потрапив до комуно-китайського прем'єра Чу Ен Лая...

Кажуть, що в деяких місцевостях цієї країни Народному Фондові „наші" комуністи, з підпілля, протидіють.

Якщо вони збирають гроші на переселення решти українців з України в Казахстан — то нічого й дивуватися. Звичайна збіркова конкуренція...

О. Син.

Господарські Вісті

В НАЙБЛИЖЧОМУ РОЦІ МУСЯТЬ ПРОДАТИ НА 40 БІЛЬЙОНІВ БІЛЬШЕ ТОВАРІВ

Віце-президент Компанії Волтер Томсон — Арно Г. Джансон заявив, що в найближчому році 1955-1956 американські підприємці мусять продати на 40 більйонів більше товарів, щоб національна економіка могла йти вперед, а не стояти на місці. Щоб це могло статися, мусять всі консументи в цій країні змінити свій спосіб життя та піднести свою життєву стопу. „Ми потребуємо вищої життєвої стопи, казав Джансон, щоб втримати продукцію на відповідній висоті і щоб дати працю новим робітникам, які підростають і голосяться до праці".

ЗА АКЦІЇ ТРЕБА ПЛАТИТИ ГОТІВКОЮ В ВИСОТІ 70 ВІДСОТКІВ

Рада Федерального Резервового Фонду знову піднесла готівку, яку треба платити за куплені акції на біржах. Давніше вимагана готівка виносила 50 відсотків ціни акцій, але згідно з недавнім зарядженням з січня цього року цю готівку піднесено на 10 відсотків, щоб стримати спекуляцію на біржах, де ціни нагло почали зростати. Та ця підвишка готівки не дала потрібних наслідків і тепер РФРФ знову підвищила на 10 відсотків готівку за куплені акції. Цього року ціни на акції зростають на дві треті скоріше, як це було минулого року. Деякі економісти бояться, щоб біржеві спекуляції не мали злих наслідків на економіку країни.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149, 2nd Av.

Український Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку повідомляє, що в п'ятницю, 6-го травня ц. р. відбудеться доповідь Володимира Косаревича-Косаренка на тему „Постать української жінки на тлі історичного образу України". Початок о год. 8.30 увечорі.

УКРАЇНСЬКІ ІНЖЕНЕРИ СКРІПЛЮЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ

Товариство Українських Інженерів в Америці, що нараховує 380 членів і Українське Технічне Товариство в Канаді, що об'єднує 150 канадійських українських інженерів, підготовляють на 3 і 4-го вересня ц. р. спільну зустріч своїх членів в Торонто в Канаді.

Мета зустрічі — затіснення співпраці обох Товариств та наладнання особистих зв'язків між членами, а також підшукання організаційних форм для співдії всіх українських інженерів, розсіяних по світі по цей бік залізної заслони.

О. В.

ЗАВДАННЯ VI КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

датку зацікавить широкі кола громадян. Енерґія партій, що досі витрачалась на другорядні, а то й зовсім непотрібні справи, буде використана у виборах. Кожне політичне угрупування старатиметься мати своє представництво в цьому парляменті, запрошуватимуть голосувати й тих, що мають у трьох роках лише одну вплату, спонукуватимуть їх вплатити другу і голосувати за їхнього кандидата.

Терміни: УККА, УНФонд, платник, неплатник і т. п. — будуть в обігу впродовж усієї виборчої кампанії. Всі більші скупчення українців в Америці будуть на 100% проаналізовані.

Сталий платник буде почувати себе краще від неплатника, він удостоїться належної йому уваги. З німого статиста-платника він перетвориться в повноправного і відповідального громадянина, бо буде не лише платником, але — через вибір членів Крайової Ради — й співвідповідальним за цілість нашої справи і політики.

Під час виборів усі неплатники повиходять на яв і відчують, що через неплачення національного датку поставили себе в категорію меншовартісних громадян. Це був би великий моральний здобуток.

Член Крайової Ради, вибраний в загальному голосуванні, відповідав би морально за свою громаду, а перед громадою — за свої виступи в УККА. Так обраному членові Крайової Ради вже не дозволить честь публічно висловлюватись: „Не платять і платити не будуть".

Найближчий VI Конґрес повинен цим зайнятися. Не можна спокійно приглядатись ще третьому обниженню УНФонду в той час, як праця УККА найбільш потрібна. На кількасоттисячну громаду американських українців, в тому числі 45 тисяч новоприбулих політичних іміґрантів 4485 сталих платників датку не приносять нам доброї слави.

Треба сподіватися, що проти цього проєкту будуть опоненти, будуть заявляти, що, мовляв, УККА хочуть перетворити на союз приватних осіб, і збиватимуть подані тут арґументи.

Бажання автора цих рядків є, щоб делеґати спокійно прочитали і передумали всі його „за" і „проти" і виробити собі власну, ніким не накинену думку.

Степан Шипилявий
Член Крайової Ради УККА

● РОЗШУКИ ●

Олександер **ЛОМАКА** пошукує сина Івана **ЛОМАКУ** з села Софіівка, Київської області. Хто знає або чув про нього, прошу зголоситися на адресу: **ALEX LOMAKA, 1312 N. Campbell Ave., Chicago 22, Ill. USA.** Українські заграничні часописи прошу передрукувати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд., відбудуться в неділю, 8-го травня, о год. 1:30 попол., в залі У. Д. К. при вулиці Ґрейлінґ 2376. Просимо всіх членів прийти на збори. Подаємо до відома, що бувший предсідник п. Є. Зубальський зрезигнував з причини здоров'я, і на останніх зборах вибрано предсідником 94 Відд. п. М. Шарана; заст. предс.; вибрано п. Р. Бодзяка. — Управа.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Відділ 292 подає до відома всім своїм членам, що минулого місяця через мале число присутніх не було зборів, а відділ мусить вибрати Делеґатів на VI. Конґрес Українців перед днем 15 травня, тому постановлено що цього місяця відділові збори відбудуться о тиждень скоріше в неділю, 8-го травня, о год. 1:30 попол., в У. Н. Домі при Мішіґен і Мартин вул. Всі члени повинні бути присутні на цих зборах. — Т. Михальчук, предс.; П. Федик, фін. секр.; І. Дячук, кас.; Д. Дубрівний, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла Відд. 102 відбудуться в неділю, 8-го травня, зараз по співаній Службі Божій в церковній залі 2280 W. 7th. Просимо всіх членів прибути на ці збори на яких буде вибір делеґата на VI. Конґрес Українців в Америці, що відбудеться в днях 28-29-30 травня. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. Дм. Вітовського, відд. 375, повідомляє, що місячні збори відбудуться як звичайно в другу неділю місяця, це є 8. травня о год. 1-ій, в Клюбі Гор., при 847 Н. Френклин вул. Проситься всіх членів прийти й полагодити свої справи. При цій нагоді пригадується, що це останні збори в зимовому сезоні, які відбувалися все в другу неділю. В літній час почавши від червня збори будуть: щодругу суботу в місяці (до вересня). — В. Василюк, гол.; О. Вережницький, скарб.; Е. Грималяк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", відд. 163, відбудуться 8 травня в Домі Горожан, 847 N. Franklin St., о 1-ій год. попол. Проситься всіх членів бути на означений час. — М. Лещак, предс.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Б-ва св. Ів. Хрестителя, відд. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. травня, о год. 2:30 попол., в своїй залі, 914 Франклін Еве. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо є важні справи до вирішення, а без присутности членів уряд сам не може нічого полагодити. — І. Павловський, секр.

ВСЯЧИНА

Літній час в деяких стейтах ЗДА

В останню неділю квітня в деяких стейтах введено так званий „літній час", щоб щадити штучне світло та довше користати з соняшного світла. В деяких стейтах цей літній час цього року триватиме на один місяць довше, бо аж до останньої неділі жовтня (минулих років тільки до останньої неділі вересня). Цей літній час введено в 24 американських стейтах, але залізниці, автобуси та літаки тримаються так зв. стандартного часу, щоб не було замішання в міжстейтовій комунікації. 70 мільйонів американців 24 квітня спали на одну годину менше, а власники барів і нічних клюбів мусіли на годину вчасніше зачиняти свої підприємства. Але цю годину втраченого сну надолужать собі люди 30 жовтня, коли знову буде соняшний час.

Представники 61-ої держави вшанували Шекспіра

Дипломати 61-ої держави 23 квітня вшанували 391-роковини з дня народження найбільшого світового драматурга Вільяма Шекспіра. Вони виїхали з Лондону до Стратфорду, де народився Шекспір, і де він похоронений. Ці дипломати взяли участь в процесії, яка йшла до гробниці великого майстра слова, і там зложили вінці від своїх народів.

Число негрів в американській армії подвоілось від 1949 року

Департамент оборони повідомляє, що число старшин і вояків негритянського походження в американській армії подвоілося від 1949 року. Але з цього департаменту повідомляють, що хоч зникли расові обмеження в збройних американських силах, то ще й досі не радо приймають цивільних негритянських урядовців і працівників до праці в збройних силах ЗДА.

Цього року не буде на Атлантику багато ледяних гір

Представник Гідрографічного Уряду Фльоти Луіс А. Пост передбачає, що цього року менше буде ледяних гір на Атлантику, як попередніх років. Ці ледяні гори є великою перешкодою для кораблів, які курсують між Америкою та Европою. Свої перердбачення основує Пост на записах температури Ґольфштрому в Кі Вест, Флорида. Звичайно, кожного року коло 400 ледяних гір появляються на Атлантику та загрожують кораблям, які мусять їх виминати, звертаючи на південь від нормальної морської лінії.

Збройні американські сили цього року не будуть щепитися вакциною д-ра Солка

Американські збройні сили повідомляють, що цього року вони не будуть купувати вакцину д-ра Солка, щоб нею щепити вояків проти недуги поліо. Представник Пентаґону заявив, що військо не „хоче конкурувати з цивільним населенням". Але він додав, що військо купить один мільйон кубічних сантиметрів цієї вакцини, щоб нею нащепити дітей військовиків у віці від 6-ох місяців до 16-ти років.

Чому верблюд може цілий тиждень не пити води?

Професор Дюк університету в стейті Арізона д-р Кнут Шмідт-Нілсен вияснив, чому верблюд може цілий тиждень працювати на пустині під час гарячі, не п'ючи зовсім води. Він вивчав цю справу довший час в Бені Аббес на Сагарі в Африці. Верблюди не роблять окремих запасів води, тільки дбайливо зберігають ту воду, яку вип'ють ,в тканинах свого організму. Інші тварини п'ють під час гарячі багато води, щоб при допомозі потіння втримувати на нормальному рівні температуру свого тіла. Верблюди ніколи не потяться, і їхня шкіра завжди суха, навіть під час найбільшої спеки.

4,000 років астрономії в Гейден-плянетарію в Ню Йорку

Гейден-плянетарій в Центральному Парку в Ню Йорку при 81-ій вулиці влаштував виставку, в якій показується 4,000 років астрономії. Ця виставка триватиме до 30 червня цього року. Глядач може там побачити, як первісна людина з острахом дивилася на небо та як вона пізніше відкрила, що при допомозі реґулярного руху небесних тіл може означити свій час. На цій виставці покажуться астрономічні осяги греків і середньовічних арабів, а також відкриття Коперника, Ґалілея і Кеплера, — аж до найновіших здобутків в астрономії.

Ціла родина три дні жила в бомбосховищі

Родина пана і пані Френка Джорджа, яка мала з собою ще двоє дітей, 12-річну Діяну і 6-річного Вікі, жила три дні в малому бомбосховищі в Лонґ Вічі в Каліфорнії, хотячи знати, як це було б під час правдивого атомового налету. Вони не користали з протічної води, з газу ані електрики. Вони ствердили, що найбільшим їхнім ворогом була нудьга, якої вони ніяким способом не могли перемогти..

ЛЯБРАДОРСЬКІ ПОЛЮВАННЯ ТЮЛЕНІВ

В квітні і травні ловці тюленів забирають з плаваючих криг вздовж побережжя Лябрадору і в затоці Сен Лоренса яких 260,000 хутряних тюленячих шкірок. Мисливі полюють тільки на молоденьких тюленів — не старших як десять днів щенят. Загальна вартість тих хутер з однієї ловлі виносить приблизно 1,000,000 долярів. Закон не встановлює жадних обмежень щодо полювання на щенята тюленів породи „гарп гейр сіл". Зате є сувора контроля щодо дозволеної кількости вбивання молодих арктичних тюленів у районі островів Пріфілова, звідки походить більшість щорічного хутряного збору Аляски. В останніх роках канадійський уряд побоюється, що тюлені „гарп гейр сіли" можуть бути винищені, як це сталося з буйволами. Тому два визначні біологи — д-р Дін Фішер з федеральної біологічної станції в Сен Андру, Н. Б., і д-р Дейвід Сарджент з нюфаундлендської Рибної Дослідної Станції — одержали завдання простудіювати життя фок і спробувати обрахувати, скільки тих фок ще взагалі є. Самиці „гарп сіл" ходять в парі тільки з одним самцем і в небезпеці завзято стають у їхній обороні. Науковці виясняють, що теперішня метода вбивання щеняток фок, вдаряючи їх палицею по лобі й заломлюючи череп, є „людяним" способом вбивання, тобто, що не продовжує звіряткам терпіння. Сучасні нам полювання на тюленів відбуваються на значно меншу скалю, як бувало раніше, коли то навіть 300 кораблів-вітрильників з 10,000 осіб залоги і мисливих вирушали в тюленячі райони океану. „К. С."

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

З сумом повідомляємо, що наш Найдорожчий Муж і Батько,

бл. п. ІЛЛЯ СЕМЯНЧУК,

заосмотрений Найсвятішими Тайнами, по важкій недузі упокоївся в Бозі в Шікаґо, дня 28-го квітня 1955 року, на 60-му році життя. Похорон відбувся в суботу, дня 30-го квітня, о годині 10-тій рано, з греко-католицької Церкви св. о. Миколая.

Вічна Йому Пам'ять!

Горем прибиті —
дружина МАРІЯ,
дочка ОЛЕНКА
і Родина.

В п'ятницю, 22-го квітня 1955 р., померла в Бозі, прийнявши Найсвятіші Тайни і Св. Тайну Єлеопомазання, в 75-му році життя, в Филаделфії, Па.,

АНТОНІЯ з БЛІХАРІВ КОНРАД

народжена 14. XI. 1880 р. в Тернополі, Зах. Україна, вдова по бл. п. о. д-рові Миколі Конраді, колишньому професорові Богословської Академії у Львові, колись активна членка багатьох релігійно-церковних і світських товариств у Тернополі, а потім у Львові, зокрема членка Марійської Дружини, довголітня діяльна членка проводу Т-ва опіки над служницями „Будучність" у Львові, а передтим голова Відділу Союзу Українок у Тернополі, членка багатьох добродійних комітетів, зокрема комітету допомоги політичним в'язням — і інших.

Покійну похоронено 26-го квітня ц. р. на цвинтарі на Факс-Чейзі в Филаделфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
ДІТИ, БРАТ, ВНУКИ, ПРАВНУКИ І РОДИНА.

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що в п'ятницю, 29-го квітня 1955 р., о год. 11 ранку помер в лікарні м. Балтімор по довгій і тяжкій недузі на 32 році життя

ІВАН ВАЩЕНКО

Покійний походив з Харківщини, село Любівка. Похорон відбувся 2-го травня, о 10 год. рано з Української Православної Церкви.

Горем прибиті
дружина ДУНЯ і синок КОЛЯ ВАЩЕНКО

ТАРЗАН, ч. 3456. Незапрошений.

Нагло велика волохата постать з'явилася в відкритому отворі шатра. Обидва чоловіки поточилися назад зі страху.

Мавпа Бей-Ет простягнула довгу лапу і потягнула Лешера до себе.

Раптом прокинувся в Пайка закон самозбереження, і він скерував свій револьвер на Бей-Ета.